

Open brief

Aan de demissionair Minister voor Basis- en Voortgezet Onderwijs en Media

Geachte minister,

Voordat de politiek het debat over corona en het voortgezet onderwijs de komende weken domineert, spreken wij als Rotterdamse en Amsterdamse schoolleiders gezamenlijk een aantal zorgen uit over de ontwikkeling en het welzijn van onze leerlingen. Laat de leerlingen weer naar school komen, focus daarbij niet op die anderhalve meter en geef ons als scholen het vertrouwen en de ruimte om dit zo goed mogelijk te organiseren.

Het elastiek dreigt te knappen

We hebben in het voortgezet onderwijs het spreekwoordelijke elastiek behoorlijk uitgerekt het afgelopen jaar. We zijn trots op onze leerlingen, op hun ouders, op onze medewerkers en ook wel een beetje op onszelf. We zijn trots dat we het afgelopen jaar met elkaar steeds oplossingen hebben gevonden in steeds wisselende omstandigheden, waarbij we er steeds voor hebben gezorgd dat onze leerlingen onderwijs konden blijven genieten. Maar het elastiek dreigt te knappen.

De ontwikkeling en de mentale gezondheid van tieners staat onder druk, mede doordat in deze coronacrisis alle pijlers waar ons onderwijs op is gebaseerd wegvallen: leerlingen voelen geen autonomie (er wordt hun veel opgelegd), geen competentie (de 'oude' lat wordt niet gehaald;) en geen verbondenheid (anderhalve meter; weinig sociale contacten, wat nou juist zo belangrijk is voor de ontwikkeling). We maken ons daar ernstig zorgen over en vinden dat er snel iets moet gebeuren.

Leerlingen weer naar school

Alleen gezonde examenleerlingen en kwetsbare leerlingen krijgen nu les op school. Veruit de meeste leerlingen zitten thuis, terwijl alle leerlingen de fysieke school op dit moment hard nodig hebben. Als scholen kunnen wij het gevoel van competentie bij onze leerlingen vergroten. We kunnen ervoor zorgen dat ze hun cognitieve, persoonlijke en sociale ontwikkeling weer kunnen verbreden, dat ze zich weer kunnen ontwikkelen in en verbonden voelen met hun omgeving. We zien dat het gebrek aan sociale contacten, gebrek aan beweging en gebrek aan leuke activiteiten steeds zwaarder beginnen te wegen. Ze houden dit niet lang meer vol. De schade die leerlingen nu oplopen is echt groter dan de schade van alleen studiestof niet tot zich hebben genomen.

Veilig naar school?

We verwachten na de voorjaarsvakantie weer op school te mogen lesgeven en dat is ook écht nodig. Leerlingen moeten simpelweg weer naar school. Tegelijkertijd maken we ons zorgen om de gezondheid van onze leerlingen en medewerkers als er weer grote groepen naar school komen.

De oplossingen die tot nu toe worden bedacht zijn schijnoplossingen. Het door het OMT voorgestelde testbeleid zorgt ervoor dat binnen korte tijd een groot deel van de leerlingen weer thuis zit, omdat zij en/of hun docenten in quarantaine moeten. De anderhalve-meter-maatregel tussen leerlingen is niet te handhaven. We onderzoeken al maanden verschillende scenario's. We leggen onze plannen voor aan docenten, leerlingen en oudergeledingen, maar we komen er niet uit. Hoe we ook passen en meten en welke scenario's we ook bedenken; het is onmogelijk om onderwijs in al haar facetten op een goede manier aan te bieden op anderhalve meter van elkaar.

Laten we met elkaar gewoon erkennen dat de leerlingen weer naar school moeten en dat dit risico's met zich meebrengt, voor leerlingen én medewerkers. De risico's voor leerlingen zijn echter groter wanneer we de scholen dicht houden. Laat die anderhalve meter tussen leerlingen los! Dat maakt het ook eenvoudiger de anderhalve meter tot medewerkers wél te bewaren. Verder kunnen we het

risico voor medewerkers verkleinen door hen de mogelijkheid te geven zich zo snel mogelijk te laten vaccineren.

Het onderwijs heeft vertraging

In de media en door politici wordt veel gesproken over achterstanden. Maar leerlingen hebben geen achterstand, het onderwijs heeft vertraging. Dat is een cruciaal verschil. Het is aan ons om een oplossing te verzinnen voor die vertraging. En die oplossing is niet voor iedere leerling hetzelfde. Veel leerlingen zijn binnen de beperkte mogelijkheden die we ze bieden hard aan het werk. Hetzelfde geldt voor onze docenten. Misschien wordt er minder kennis opgedaan doordat niet het hele onderwijsprogramma doorgaat. Maar wat leren onze leerlingen veel in deze periode: flexibiliteit, zelfstandigheid, leven in crisis, omgaan met teleurstellingen en onzekerheid, inventief omgaan met wat allemaal niet meer mag, multitasken, werken met heel veel digitale programma's. Het zijn waardevolle lessen voor de toekomst. Dat erkennen is belangrijk. Blijven spreken over opgelopen achterstanden, alleen maar de aandacht richten op de kwalificatie, doet geen recht aan wat onze leerlingen nu ervaren en leren. Laten we de problemen die zijn ontstaan niet afwentelen op de leerlingen, door hen zich weer te laten voegen in het systeem. Het zou mooi zijn wanneer het systeem zich wat flexibeler opstelt naar die leerling. Daarbij hoeft de lat overigens niet lager gelegd te worden.

Een nieuwe start

Onze eerste opdracht is de leerlingen weer in onze gebouwen te laten landen, aandacht te besteden aan de pedagogiek van de groep en het individu. Daarnaast meten wij de nieuwe beginsituatie, om te bepalen welk traject per individu het best passend is.

Net als altijd zal de conclusie zijn dat leerlingen zich in een verschillend tempo ontwikkelen. De laatste keer dat het onderwijs met een vergelijkbare situatie te maken had was in WO II. Het was toen heel normaal dat leerlingen wat langer over hun middelbare school deden. Een breed maatschappelijk aanvaarden dat dit coronajaar ertoe kan leiden dat een middelbare schoolcarrière langer kan duren, is noodzakelijk.

Wanneer het normale leven weer een aanvang neemt moeten ook onze leerlingen weer de vrijheid proeven en niet koste wat het kost aan een inhaalprogramma worden gezet. Laat het systeem even het systeem en geef ons de gelegenheid maatwerk te leveren. Het zou ons enorm helpen als we ruimte krijgen. Wij hebben het volle vertrouwen dat onze leerlingen het willen en kunnen. Het vergt flexibiliteit van scholen en van docenten, maar ook dat kunnen we, willen we en is nodig.

Ondersteuning is welkom

De uitvoering van een nieuwe start verschilt per school. Dat kan ook niet anders. De gebouwen, de opleidingen en het type leerling zijn hiervoor bepalend. In ons grootstedelijk milieu komen we alle smaken tegen. Om maatwerk aan leerlingen te kunnen bieden hebben we wel ondersteuning nodig: geld en, nog belangrijker, de juiste mensen om hiermee aan de slag te gaan. Laat ons zelf bepalen hoe we dit doen; we vinden dat we dat vertrouwen inmiddels wel verdiend hebben.

Nu zien we vooral dat het lonkend perspectief van de toegezegde zak met geld (het Nationaal Onderwijsplan) op enthousiasme kan rekenen bij instituten die onze leerlingen wel willen helpen met het wegwerken van die vermeende achterstanden, uiteraard tegen betaling. Lente-, zomer- en herfst scholen zullen hiervoor worden ingericht. En er zal ook wel veel beleid moeten worden gemaakt en veel worden verantwoord. Alle goede bedoelingen ten spijt, het is wat ons betreft niet de juiste weg.

Bied als overheid ook de gelegenheid op andere momenten of gespreid examen te doen. In gesprek met leerlingen blijkt het doorgaan van het examen belangrijk. Van vervolgoopleidingen vragen we flexibiliteit, door meer dan één instroommoment te bieden voor leerlingen die examen hebben

gedaan. Stel ons in de gelegenheid onze nieuwe leerlingen met warmte ontvangen en hen op maat te begeleiden naar het juiste niveau. We willen geen geforceerde advisering, maar de ruimte om te ontdekken wat het kind echt kan op dit moment in zijn leven. Geef ons die ruimte. En natuurlijk is ook flexibiliteit van de Onderwijsinspectie welkom, bijvoorbeeld door normen als onder- en bovenbouwsnelheid even los te laten. Laat het allemaal maar even zo, we gaan onze leerlingen echt passend onderwijs geven.

Tot slot

Met deze lange brief vragen we om een snelle heropening van onze scholen en ruimte en vertrouwen om zelf ons onderwijs vorm te geven.

Deze brief is ondertekend door directeuren en rectoren van Rotterdamse en Amsterdamse scholen voor voortgezet onderwijs.

Rotterdamse schoolleiders

Jan-Wouter Koning	rector Montessori Lyceum Rotterdam
Arjan van den Bosch	plv. rector Laurens Lyceum
Sebastiaan Cooman	rector Rudolf Steiner College Rotterdam
Raoul Majewski	rector-bestuurder Emmauscollege
Ad Keller	rector Krimpenerwaard College
R. Toes en L.S. van Wezel	CvB Wartburg College
C.J. Hoekman	directeur Wartburg College De Swaef
M.A. van der Meijden	directeur Wartburg College Revius
P.A. Zevenbergen	directeur Wartburg College Guido de Brès
Melle de Vries	vz College van Bestuur GSR Rotterdam
Tessa Zwarts	directeur onderwijs GSR Rotterdam
E.M. Olislagers	directeur De Passie Rotterdam
Stytia de Leeuw	rector Stedelijk Gymnasium Schiedam
Yolande de Beer	directeur scholengroep Het Lyceum Rotterdam /LMC-VO
Marco Meily	directeur Horeca Vakschool Rotterdam
Florence Weytingh	directeur Montessori Mavo Rotterdam
Ilyas Bagci	directeur scholengroep Lyceum Kralingen/ LMC-VO
Sietske Grinwis	directeur Mavo Centraal
Pieter van Dijk	directeur Young Business School Rotterdam
M. van Zanten	directeur scholengroep De Toorop Mavo/ LMC-VO
E. Petersen	directeur Het Vak College Hillegersberg
G. Kruit	directeur De Roncalli Mavo
Renée Bouwer	directeur scholengroep LMC-VO
Nanda van Lent	directeur Montfort College
Wouter van der Kolk	directeur Het Zuiderpark College
Ale Wynia	directeur Veenoord
Jamie Visser	directeur scholengroep LMC-VO
Ellen Wesdorp	directeur Het Praktijkcollege Charlois
Amanda van Loon	directeur Het Praktijkcollege Zuidwijk
Jessica Jansen	directeur Het Praktijkcollege Centrum
Hans van der Moelen	directeur scholengroep LMC-VO
Aad van der Sluijs	directeur PT010 Theater en Dans
Burt Aurik	directeur De Theaterhavo/vwo

Sander Tetteroo	directeur Havo/VWO voor Muziek en Dans
Priscilla Mahadew	directeur De Mavo voor Theater
Hicham al Arrag	directeur Rotterdam Designcollege
Leezan van Wijk	rector Marnix Gymnasium
Vincent Haringa	wnd. algemeen directeur Melanchthon
Marleen Brummelink	directeur Melanchthon Schiebroek
M.D. Kuster	directeur Melanchthon Mavo
Jaimie de Jongh	directeur Melanchthon De Blesewic
Kasper Rodenburg	directeur Melanchthon Berkroden
D. Maharban	directeur Melanchthon Kralingen
Cees de Jong	directeur Melanchthon Business School
V.M. Wolsheimer	directeur Melanchthon Wilgenplaslaan
Bas van Hamburg	directeur Calvijn Meerpaal
Arie Boom	directeur Calvijn Juliana
Erik Roth	directeur Accent Capelle
Huib van Blijswijk	vz College van Bestuur Stichting BOOR
Rob Fens	rector, vz centrale directie Wolfert van Borselen
Geoffrey van Melick	directeur Wolfert College
Arnold Koot	directeur Wolfert Lansing
Peter Wind	directeur Wolfert Lyceum
Wendy Groen	directeur Wolfert Tweetalig
Bram van Welie	directeur OSG Hugo de Groot
Roelof Louwsma	directeur van Einstein Lyceum

Amsterdamse schoolleiders

Camyre de Adelhart Toorop	schoolleider Spring High
Hanneke de Gier	rector van het Cygnus Gymnasium Amsterdam.
Kim Wannet	directeur IVKO
Sander Jacobs	directeur Montessori Lyceum Oostpoort
Hüseyin Asma	rector Metis Montessori Lyceum & Kiem Montessori
Wriester Grommers	rector Montessori Lyceum Amsterdam
Alwin Hietbrink	rector-bestuurder Barleus Gymnasium
Christine Hylkema	rector-bestuurder Vossius Gymnasium
Jeroen Bergamin	rector Het 4e Gymnasium
Sandra Niemeijer	rector Cartesius Lyceum
Luc Sluijsmans	rector De Nieuwe Internationale School Esprit (DENISE)
Rosanne Bekker	rector Berlage Lyceum
Jan-Willem Dienske	rector Gerrit van der Veen College
Tommie Verheul	rector de CSB
Coralie Pluut	rector Geert Groote College Amsterdam
Saskia Grotenhuis	directeur ai. Cornelius Haga Lyceum,
Achmed Baâdoud	dagelijks bestuurder Cornelius Haga Lyceum
Anja Veelenturf	directeur Bindemeer College
Martine van Hoogen	directeur-bestuurder De Amsterdamse MAVO
Lars Hoogmoed	directeur-bestuurder De Amsterdamse MAVO
Babs Sirach	directeur Spinoza 21st
Jan-Paul Beekman	rector bestuurder Spinoza Lyceum
Wendelien Hoedemaker	directeur Calandlyceum
Sufayil Dönmez	directeur Lumion

Wilfred Vlakveld	rector Hervormd Lyceum Zuid
Tom van Veen	rector-bestuurder Het Amsterdams Lyceum
Dyane Brummelhuis	directeur Mundus College
Steven Tan	directeur Marcanti College
Iris van Hull	conrector Hervormd Lyceum West
Duco Homoet	conrector Hervormd Lyceum West
Simone de Kruijk	rector Fons Vitae Lyceum
Joséphine Rutten	rector St. Nicolaas Lyceum
Bert Schuller	rector St. Ignatius Gymnasium
Martin van Genderen	schoolleider, Mediacollege Amsterdam, vmbo
Daphne van Manen	directeur VO a.i., Mediacollege Amsterdam, vmbo
Elly Loman	rector Hyperion Lyceum